

За часовими межами повість належить до 70-х років ХХ ст., однак проблеми, підняті у творі, актуальні до цього часу, навіть набули глобальних масштабів, що дає можливість зробити висновок, що повість набагато випередила час створення. Письменник прагнув донести до читача своє бачення природи людини, наголосити на цінності й унікальності її внутрішнього світу. Однією із невід'ємних ознак людського є моральність, духовність, наявність розуму, прагнення до свободи, духовність як міра якості особистості, цілеспрямована діяльність, соціальність.

Творчість Миколи Руденка потребує більш глибокого вивчення, аналізу та популяризації, автор вбачає перспективним дослідження фундаментальної праці письменника-філософа «Енергія прогресу».

ЛІТЕРАТУРА

1. Руденко М. Глобалізація і Україна. Не загубити ліхтарика. На шляху до Світової Монади / М. Руденко // Дніпро. — 2007. — № 1–2. — С. 75–86.
2. Руденко М. Д. Енергія прогресу. Гносис і сучасність: Метафізична поема. Публіцистика. Поема / М. Д. Руденко. — К.: Журналіст України, 2008. — 716 с.
3. Руденко М. Найбільше диво – життя. Спогади / М. Руденко. — К.: ТОВ «Видавництво «КЛЮ», 2013. — 696 с.
4. Руденко М. Д. Народжений блискавкою: Повість-феєрія [Електронний ресурс] / М. Д. Руденко. — К.: Веселка, 1971. — Режим доступу: <http://www.libros.am/book/read/id/158359/slug/narodzhenijj-bliskavkoyu>
5. Філософія: світ людини: навч. посібник / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. — К.: Либідь, 2003. — 432 с.

REFERENCES

1. Rudenko, M. (2007), "Globalisation and Ukraine. Hold down a flashlight. To be on the highroad to the Universal Monad", *Globalizatsiia i Ukraina. Ne zahubyty lihtaryka. Na shliakhu do Svitovoi Monady*, Dnipro, no. 1–2, pp. 75–86.
2. Rudenko, M.D. (2008), "Progress Energy. Gnosis and modernity", *Enerhiia prohresu. Hnosys i suchasnist*, Zhurnalyst Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
3. Rudenko, M. (2013), "The greatest miracle is life. Recollections", *Naibilshe dyvo zhyttia. Spohady*, Klio, Kyiv, Ukraine.
4. Rudenko, M.D. (1971), "Born by the Lightning", *Narodzhenyi blyskavkoiu*, available at: <http://www.libros.am/book/read/id/158359/slug/narodzhenijj-bliskavkoyu> (access January 19, 2016).
5. Tabachkovskij V.H., Bulatov M.O. and Khamitov N.V. (2003), "Philosophy: mans world", *Filosofiiia: svit liudyu*, Lybid, Kyiv, Ukraine.

УДК 821.161.2

ПОЕМА «ЕНЕЇДА» І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОЇ ПАРАДИГМИ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Луцик Х.Ю., к. філол. н.

*Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка,
вул. І. Франка, 24, м. Дрогобич, Львівська обл., Україна*

havrylyuk@meta.ua

У статті окреслено особливості поеми «Енеїда» І. Котляревського в контексті культурної парадигми художнього тексту. З цією метою розроблено концепцію ядрової структурованості побутових реалій твору. Виявлено, що індивідуальні механізми зовнішньої та внутрішньої

організації реалій дозволяють підкреслити культурну специфіку оригіналу. Подібні особливості реалій є додатковими маркерами культурного контексту оригіналу, що характеризують творчий метод І. Котляревського.

Ключові слова: «Енеїда» І. Котляревського, культурна специфіка, побутові реалії, тематична група (ТГ), ядро-реалія, ієрархічна модель, однорівнева модель.

ПОЭМА «ЭНЕИДА» И. КОТЛЯРЕВСКОГО В КОНТЕКСТЕ КУЛЬТУРНОЙ ПАРАДИГМЫ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА

Луцик Х.Ю.

*Дрогобычский государственный педагогический университет им. Ивана Франко,
ул. И. Франко, 24, г. Дрогобыч, Львовская обл., Украина*

В статье обозначены особенности поэмы «Энеида» И. Котляревского в контексте культурной парадигмы художественного текста. С этой целью разработана концепция ядровой структурированности бытовых реалий произведения. Выявлено, что индивидуальные механизмы внешней и внутренней организации реалий позволяют подчеркнуть культурную специфику оригинала. Такие особенности реалий являются дополнительными маркерами культурного контекста оригинала, характеризующими творческий метод И. Котляревского.

Ключевые слова: «Энеида» И. Котляревского, культурная специфика, бытовые реалии, тематическая группа (ТГ), ядро-реалия, иерархическая модель, одноуровневая модель.

I. KOTLIAREVSKYI'S "THE AENEID" IN THE CONTEXT OF LITERARY TEXTCULTURAL PARADIGM

Lutsyk Kh.Yu.

*Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
24 Ivan Franko Street, Drohobych, Lviv Region, Ukraine*

The article is devoted to the study of everyday life culture specific units, or realia, in I. Kotlyarevskiy's "The Aeneid". It traces peculiarities of the poem within the literary text cultural paradigm. For this purpose a concept of nuclear structuring of everyday life realia has been elaborated. Mechanisms of individual external and inner organization of realia help bring out cultural specificity of the text in general. These features of culture specific units are additional markers of the original text culture specificity characteristic of I. Kotliarevskiy's literary method. Everyday life realia of the poem were selected in accordance with three thematic groups: "traditional drinks", "traditional food" and "traditional clothes". The research of the structural organization in the system of the source language realia allowed introducing the concept of core-realia whose semantics is broader than individual semantics of the component parts and is contextually predetermined as inner ties in such structures do not necessarily exist beyond a given context. The central component of core-realia can, in its turn, be represented by semantically different elements, either culturally marked or not. The relations of subordination or equivalency account for discrimination between a hierarchical or single-level models of core-realia formation. In a hierarchical model a unit with an explicit culture-specific meaning forms the central element of core-realia while in a single-level one the central element is rather relative due to a lack of a pronounced cultural specificity. In the meantime additional denotations in the structure of core-realia either underscore or semanticize their cultural specificity.

Key words: "The Aeneid" by I. Kotliarevskiy, cultural specificity, everyday life realia, thematic group (TG), core-realia, hierarchical model, single-level model.

Авторська міфотворчість – «вершинний вияв освоєння античності, коли здебільшого немає зовнішньої «чужої» атрибутики, а є глибоке тонке розуміння античного світогляду, свідчення уваги до зразків, які дають змогу вільно творити «в стилі древніх» і викликають відповідну асоціацію» [1, с. 57]. Абсолютно «чуже» й «не може бути продуктивною основою для осмислення «свого», бо через акцентовану ідейно-естетичну й художню своєрідність воно, зазвичай, ніколи не стає органічною частиною сприймаючого національного духовного контексту. Окрім того, кожна національна культура, звертаючись до художнього матеріалу іншого народу, шукає в ньому не тільки часткові збіги, паралелі й асоціації, а й, головне, докази своєї універсальності» [2, с. 3]. Цей принцип ліг в основу поеми «Енеїда» І. Котляревського, де переосмислено «художню тканину твору римського автора з позицій нового естетичного ставлення до дійсності»,

а в основу покладено національне життя, тогочасні реалії [3, с. 75]. Так під виглядом троянців і богів постають українські козаки та пани, а «руйнування дистанції між сюжетно-особистісним часом» поеми Вергілія і «предметно-побутовою реальністю» [2, с. 10] твору І. Котляревського зумовлює синтез традиційної та нової міфологічної дійсності. За таких умов здійснення аналізу художнього тексту вимагає врахування двох передумов – лінгвістичної та етнографічної.

Твердження, що зв'язки між мовою, культурою та думкою мають динамічний характер, а для повноцінного розуміння мови необхідна наявність двох контекстів – ситуації й культури – не є новим і отримало належне теоретичне обґрунтування у працях сучасних українських (В. Демецька, М. Зимомря, Л. Коломієць, Ю. Чала, О. Чередниченко) та зарубіжних (Ф. Боас, Р. Леппігальме, Д. Катан, Ч. Хонгвей) дослідників. Крізь призму екстралінгвістичної та лінгвістичної інтерпретації вже традиційно розглядаються реалії як явище (С. Влахов, Р. Зорівчак, А. Кретов, І. Лівіцька, П. Ньюмарк, Н. Фененко, С. Флорін та ін.). Для нашого дослідження значну практичну цінність має висновок автора теорії «культурних сузір'їв» [4] Г. Флороса про композиційну гнучкість реалій, оскільки в більшості подібних розвідок, присвячених творчому методу «Енеїди», реалії хоч і розглядаються як форманти образної системи та композиційної організації, проте чіткого бачення механізмів цієї їхньої функції досі бракує.

В основу дослідження покладено аналіз лінгвістичних та літературознавчих параметрів побутових реалій трьох тематичних груп (ТГ): «традиційний одяг», «традиційні страви», «традиційні напої» поеми «Енеїда» І. Котляревського в контексті національної культурної спадщини. Застосовано елементи стилістичного та структурно-семантичного аналізу, внаслідок чого виявлено смислотворчі, образотворчі та стилістичні функції реалій у загальній структурі тексту оригіналу. Вивчення реалій як формантів образної системи твору, визначення їхнього значення для формування фігуративних структур тексту ґрунтується на загальнотеоретичних та аспектних працях українських та зарубіжних науковців.

Реалії є засобом організації художнього мовлення та зображення художньої дійсності. Відповідно до цього важливо з'ясувати їхню природу у двох взаємопов'язаних площинах – мовній та літературній. Мовознавчий контекст передбачає аналіз особливостей зовнішньої і внутрішньої структури реалій, сполучуваності їхніх компонентів та, залежно від цього, співвідношення денотативних і конотативних значень, встановлення природи зв'язків між ними тощо. Літературознавчий контекст підводить до визначення стилістичних особливостей реалій, а саме: їхньої функції в образній та символічній системі тексту, його міфопоетиці.

Особливої виразності мовленню І. Котляревського надають не індивідуальні реалії, а ширші семантичні структури, до складу яких вони входять. Характерною рисою авторської манери І. Котляревського є групування реалій для створення логічно завершених у плані культурного вираження кластерів. Таке групування переважно відбувається за встановленим зразком: кластери утворюються із семантично споріднених структур у межах однієї або кількох строф. Складниками кластерів можуть бути індивідуальні реалії, вони не завжди мають істотне семантичне навантаження і нерідко набувають конотативної виразності винятково в контекстуальному середовищі самого кластера, у семантичних зв'язках з іншими його елементами. На основі таких зв'язків відбувається формування структур, які визначаємо як ядра-реалії. В основу ядра-реалії можуть лягати різні в семантичному плані елементи, що містять

культурну специфіку або позбавлені її. Зв'язки підпорядкування між елементами дозволяють виокремити дві моделі побудови ядер-реалій – ієрархічну (Рис. 1) та однорівневу (Рис. 2):

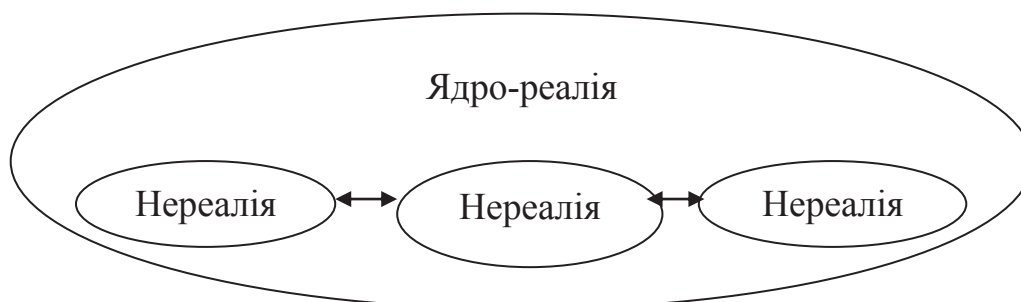

Рис 1. Утворення ядра-реалії відповідно до ієрархічної моделі

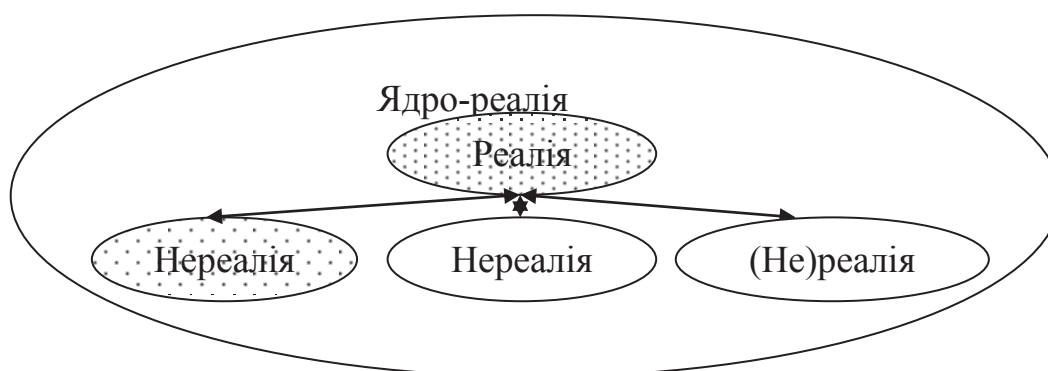

Рис 2. Утворення ядра-реалії відповідно до однорівневої моделі

З Рис. 1 видно, що в ієрархічній моделі центральним елементом ядра-реалії є культурно-специфічна одиниця, яка містить впізнаване (експліцитне) культурне значення і є власне реалією. Функція допоміжних компонентів, як специфічних, так і неспецифічних з погляду їхнього культурного вираження, – задати контекстуальну семантику центрального елемента. Таку ядро-реалію вжито в рядках «*Приходила і ся сюди / В червоній юпочці баєвій*» [5, с. 26], де центральним елементом є лексема з виразною етнокультурною ознакою *юпочка*, а її конотативне значення формується двома іншими – *червона* і *баєва*.

Натомість, як показує Рис. 2, в однорівневій моделі умовно центральним елементом ядра-реалії є одиниця, позбавлена культурної специфіки. Її функція, як і завдання умовно допоміжних компонентів, – семантизація культурної специфіки цілої структури. Таку ядро-реалію містять рядки «*Тут їли рознії потрави / ... Свинячу голову до хрїну*» [5, с. 26]. Жоден з елементів сполуки *свиняча голова до хрїну* не є самостійною реалією поза контекстом. У ньому з допомогою семантичних зв'язків вони формують ядро-реалію, що несе істотну культурно-специфічну інформацію. Ядро-реалія в цьому випадку є найменшою самостійною в плані семантики культурно-специфічною структурною одиницею.

Виходячи з цього, загальна ієрархія зв'язків між найбільш часто представленими культурно-специфічними поняттями різного рангу в поемі «Енеїда» побудована таким чином (Рис. 3):

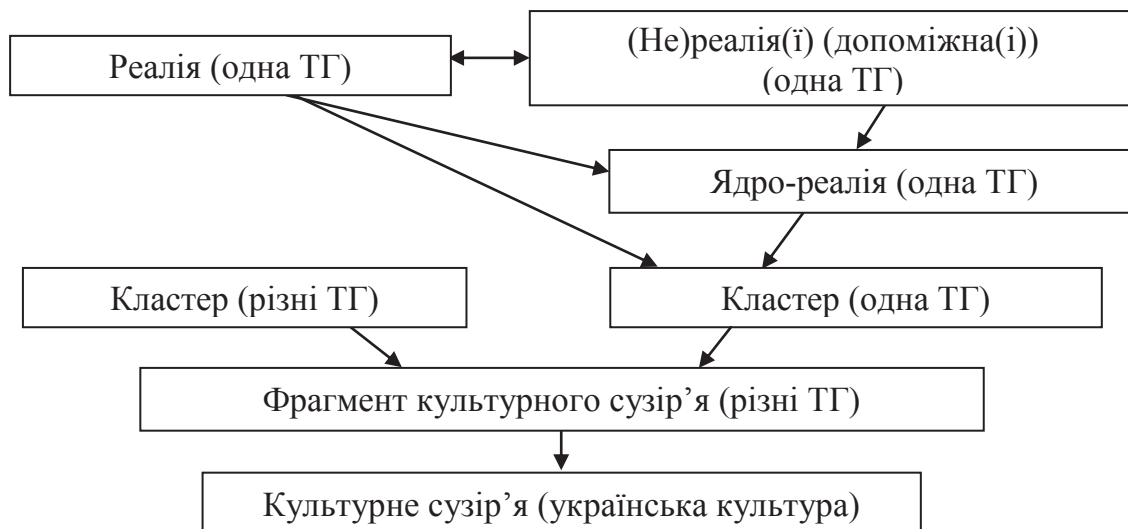

Рис. 3. Композиційна структура реалій поеми «Енеїда» І. Котляревського

Така структурованість цілком характерна для ТГ «традиційний одяг» та «традиційні страви». Менш притаманною вона є для ТГ «традиційні напої», де більшість реалій-одночленів вже містять національно-культурну семантику і не потребують об'єднання в більші, полічленні структури для її вираження. Тож композиційну схему, зображену на Рис. 3, можна проілюструвати на прикладі бенкету в Дідони [5, с. 26] у такий спосіб:

- 1) самостійні реалії-одночлени і / або ядра-реалії, утворені за принципом ієрархічної або однорівневої моделі;
- 2) на основі самостійних реалій і / або ядер-реалій утворено кластери;
- 3) на основі кількох кластерів, що містять реалії / реалії-ядра різних тематичних груп, сформовано цілісну картину бенкету, що займає 10 строф і становить семантично самодостатній фрагмент культурного сузір'я в контексті національної та світової міфології (див. Рис. 4).

І кубками тили

Рис. 4. Схема формування кластеру в поемі «Енеїда» І. Котляревського

Формування ядер-реалій відбувається з допомогою активного застосування атрибутів. У випадку страв чи напоїв – це інформація про спосіб приготування, вигляд, смак, наприклад, атрибути *свиняча, до хрину* при центральному елементі *голова*. Коли йдеться про одяг – це

зовнішній вигляд, спосіб виготовлення, практичність / непрактичність, застосування в побуті, наприклад, центральний елемент *юпочка* і його атрибути *червона*, *баєва*. Ці атрибутивні компоненти виконують роль «агентів впливу» на читача. Вони конкретизують або деталізують культурну специфіку центрального елемента ядра-реалії, якому відведено роль культурного ідентифікатора. Атрибутивні компоненти також «розчиняють» енциклопедичну інформативність поеми, надаючи їй художності. В окремих ядрах-реаліях поеми питома вага атрибутики може значно перевищувати за рівнем експресії значення центрального елемента. Таке спостерігаємо, наприклад, в одному із описів приготування горілки [5, с. 106], де її схарактеризовано як *не тютюнкову, не пінну, не третьопробну, перегінну* і т. ін. Схематично лексико-семантичне оформлення ядер-реалій зображено на Рис. 5:

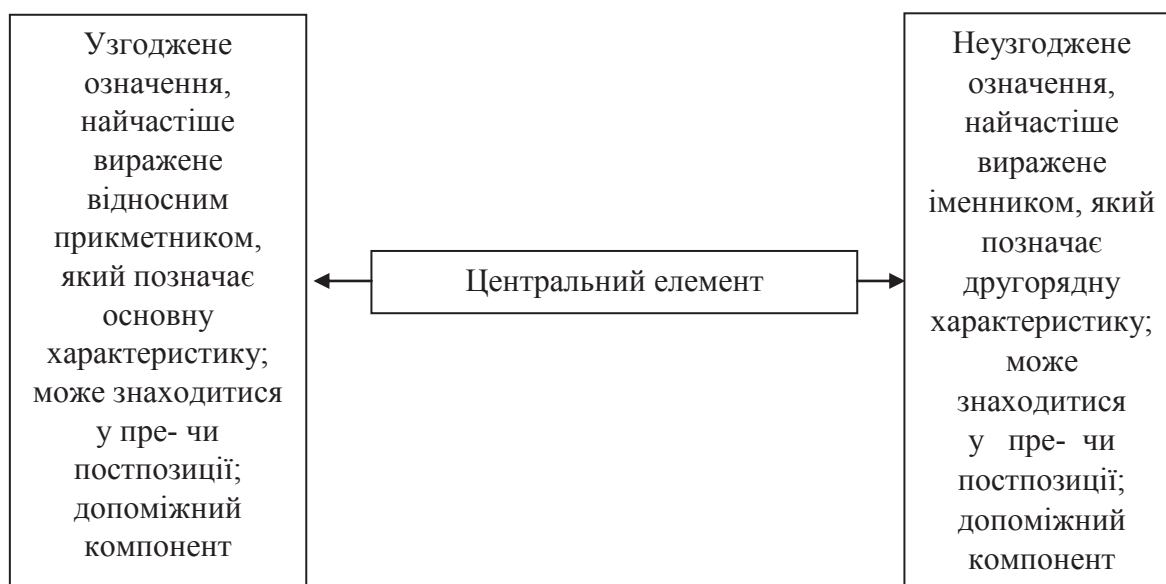

Рис. 5. Лексико-семантична структура ядер-реалій у поемі «Енеїда» І. Котляревського

Слова-реалії в поемі мають експліцитний та імпліцитний характер. Це добре помітно у ТГ «традиційні страви». Реалії, що сюди належать, умовно поділяються на дві групи. До першої входять назви одно- чи багатоконпонентних страв, назви яких експлікують семантику, тим самим виказуючи національний колорит, наприклад, *саламаха, рябко, борщ, галушки* тощо. До другої групи належать назви, що поза гастрономічним дискурсом і загальним культурним контекстом твору не містять культурно-специфічної ознаки. Формуючи смислові пари з допоміжними атрибутивними денотатами, вони набувають цю ознаку в ситуативному контексті, наприклад, *решетилівські вівці, опішнянські сливи, кури печені* тощо.

Для художнього письма І. Котляревського притаманні певні смислово-граматичні відхилення. У деяких ядрах-реаліях ТГ «традиційні страви» граматичні та смислові зв'язки не завжди логічні. Розгляньмо це явище на прикладі ядра-реалії *кури до софорку* [5, с. 168]. Один із її складників позначає основну страву (*кури*), інший – додаткову (соус *софорок*). За логікою семантичних зв'язків головним у словосполученні є перший складник, з огляду на граматичні зв'язки – другий. Натомість у художній дійсності «Енеїди» *кури* подаються до *софорку*, а не *софорок* до *курей*, *свиняча голова до хрину* [5, с. 26], а не *хрін* до *свинячої голови*, *потрух з галушками* [5, с. 133], а не *галушки з потрухом*, *хрін з квасом* [5, с. 124], а не навпаки. Таке переформатування є зручним з позицій бурлеску як основного методу зображення художньої дійсності та засобу трансформації міфологічної картини світу в поемі. Він ламає звичний порядок в усталеній мовній парадигмі. Паралельно існують також варіанти з традиційними граматично-семантичними зв'язками: *галушки з салом* [5, с. 21], а не *сало з галушками* (згідно

з попередньою схемою), *гречані з часником пампухи* [5, с. 42], *крутії яйця з сирівцем* [5, с. 106], *печена з часником свинина* [5, с. 133] тощо.

У ТГ «традиційний одяг» чітко простежується підбір реалій за схемою «тип-підтип / різновид», у семантичному значенні – гіперонім-гіпонім. Наприклад, *каптан* – підтип каптана: *свита, чуйка*; *корсет* – підтип корсету: *инурівка*; *плахта* – різновид плахти: *дерга, дробушка*; *спідниця* – різновид спідниці: *охвота*.

Культурна специфіка лексем, що в такому разі позначають родові та видові поняття, може бути однаковою або відрізнятись. Лексеми *каптан* і *чуйка* мають споріднені денотати і певною мірою відмінні конотати. Обидві назви належать до застарілої лексики і позначають одяг, який вийшов з ужитку на сучасному етапі. Попри те, що лексема *каптан* є більш відомою, ніж її гіпонім *чуйка*, обидві рівноцінно виражають специфіку української культури. Якісно іншою є комбінація *спідниця* – *охвота*. При тому, що денотативне значення обох лексем близьке, у лексемі *охвота* з більшою інтенсивністю виявляється національне забарвлення. Це пов'язано зокрема з тим, що лексема *спідниця* належить до актуального лексикону. Як результат, у сприйнятті сучасного читача вона не викликає асоціацій ні з тогочасною культурою, ні з минулим періодом часу. Натомість *охвота* є архаїзмом і, відповідно, сильніше пов'язана з хронотопом поеми.

У контексті етномовного аналізу поеми «Енеїда» І. Котляревського слід урахувати класифікацію реалій за місцевим поділом [6, с. 57-65]. Не всі назви страв, одягу, напоїв у творі є реаліями. Окрім того, деякі з них позначають не тільки предмети матеріальної культури українського народу, а мають регіональне чи інтернаціональне значення. Через це дотепер не підраховано точну кількість усіх реалій у поемі, серед них і побутових. Назви з нейтральними конотатами та відсутніми локальними семами розглядаються у цій розвідці як форманти більших семантично значущих структур (ядер-реалій, кластерів).

Проблема інтернаціонального статусу окремих назв-реалій особливо гостро постає у ТГ «традиційний одяг». Тут складно визначити, яке вбрання є власне українським, а яке запозиченим, що пов'язано, серед іншого, з наявністю контрверсійного етноісторичного матеріалу. Цей процес потребує детального етимологічного, лінгвістичного, історико-культурного та соціоетнографічного аналізу. Український етнограф Ф. Вовк стверджує: «Ще дуже недавно національні костюми вважаєш за щось дуже сталі, за одну з форм виявлення народної індивідуальності, вбачаєш в них одну з національних «святощів». ... так звані «національні» костюми зовсім не такі національні і не такі сталі, як це думали раніше, а якраз являють собою пережитки старих мод, запозичення тощо, які міняються дуже часто, залежачи не стільки від географічних та етнічних умов, скільки од соціальних» [7, с. 125]. Автор відносить цілу низку традиційних назв до «неукраїнських», запозичених у сусідніх народів. Серед них – значний відсоток використаних І. Котляревським у поемі «Енеїда», а саме *сорочка, штани, жупан, кунтуш, корсетка, юпка, капота, панчохи, сап'янци, чоботи, капелюх, шапка, бриль* тощо [7, с. 126]. Однак це вбрання масово побутовало на теренах України і набуло питомих народних ознак. Відповідні назви асимілювалися і отримали конотації, характерні тільки для української і відсутні в інших культурах, до лексичного складу яких вони також входять. Промовистим у цьому плані є приклад лексеми *жупан* [7, с. 145]. Предмет одягу, який вона позначає, з'явився в українському побуті за посередництва польської культури. Тут він отримав специфічну форму і подібний до свити крій, нехарактерний для польського жупану. Під впливом соціокультурних взаємопроникнень це вбрання почало асоціюватися не тільки з польською шляхтою, а й з українським козацтвом.

На думку Р. Кірсанової, костюм є самостійним елементом художньої дійсності. У художньому творі він використовується в трьох стилістичних значеннях: 1) як важлива художня деталь і стилістичний прийом; 2) як засіб вираження авторського ставлення

до дійсності; 3) як засіб зв'язку літературного твору з позатекстовим світом, з усіма проблемами культурного і літературного життя того часу [8, с. 7]. Цю класифікацію необхідно доповнити ще одним пунктом, де костюм виступає естетичним засобом творення художнього образу в наново інтерпретованій міфологічній дійсності. Не тільки саме вбрання, але і його колір, матеріал, форма, крій, оздоблення тощо вказують на вік, соціальний і подружній статус, функцію тощо. Тому автор дуже ретельно добирає цю атрибутику. Водночас повнота образу досягається не широкими описами, а мінімальною кількістю назв – двома-трьома. З допомогою широкого конотаційного поля твориться повноцінний і повнокольоровий зовнішній портрет персонажа.

У ТГ «традиційний одяг» подібно до ТГ «традиційні страви» не завжди дотримано логічних закономірностей. У випадку назв одягу йдеться про композиційну заданість образної системи, наприклад, згадування предметів вбрання у низхідному напрямку, «від голови до ніг», що характерно для зображення жіночих образів у поемі:

Юнона [5, с. 17]:

кибалка
↓
спідниця, шнурівка

Венера [5, с. 21]:

очіпок грезетовий
↓
кунтуш з усамі люстровий

Дідона [5, с. 27]:

караблик бархатовий
↓
спідниця, карсет шовковий

У такій ієрархії відображено суспільні звичаї, адже головні убори одружених жінок традиційно мали символічне та оберегове значення в українському народному костюмі. Помітно, що в образі Ганни цей порядок змінено на висхідний. Спочатку згадано верхній одяг, а вже потім – головні прикраси, у тому числі й стьонжки (стрічки), звичні для убору молодої неодруженої дівчини [5, с. 26]:

червона юпочка баєва
запаска фаналева
↑
стьонжки, намисто, ковтки

Композиційною особливістю художньої манери І. Котляревського, характерною для усіх ТГ, є багаторазове вживання однакових назв-реалій. Це допомагає увиразнити їхню концептуальну значимість, підкреслити культурну належність. Наприклад, лексему *свитка* вжито у 8 контекстах. Тут вона є елементом образу козаків [5, с. 25, 35, 245], прислуги [5, с. 66], молодих дівчат [5, с. 26], жіноцтва різного віку і соціального статусу [5, с. 97, 117, 245]. Лексема *борщ* трапляється в поемі 4 рази, з яких тричі підкреслено незамінність страви, що позначається нею, в українській традиційній кухні [5, с. 117, 133, 168], а також – ритуальне значення [5, с. 45]. У ТГ «традиційні напої» одним із таких культурних маркерів є лексема *горілка*, яку вжито в поемі 21 раз. Подібні назви репрезентують традиційну, безпомилково впізнавану українську культурну атрибутику, а отже, є маркерами української міфологічної дійсності.

Отже, композиційні параметри зовнішньої та внутрішньої структури побутових реалій поеми вказують на доцільність виокремлення проміжної ланки між самостійною в семантичному плані реалією та кластером як сукупністю реалій – ядра-реалії, тобто комплексу специфічних та / або неспецифічних з лінгвокультурного погляду елементів. Останні набувають культурного значення у найближчому контексті завдяки семантичним зв'язкам. Відповідно до характеру цих зв'язків ядра-реалії формуються за принципом ієрархічної або однорівневої моделі.

До особливостей поетики І. Котляревського, спрямованих на актуалізацію культурної специфіки поеми «Енеїда», окрім ядер-реалій належить вживання допоміжних атрибутів, що підкреслюють семантику центрального елементу ядра-реалії, регіональних та інтернаціональних реалій; семантико-граматичне переформатування; образотворча та композиційна заданість реалій; підбір реалій за схемою «вид / різновид» у ТГ «традиційний одяг»; частотність вживання однакових реалій у різних контекстуальних ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гальчук О. «...Не минає міт!» : Античний текст у поетичному просторі українського модернізму 1920-1930-х рр. / О. Гальчук. — Чернівці : Книги – XXI, 2013. — 552 с.
2. Нямцу А. До проблеми функціонування «літературних архетипів» у європейському загальнокультурному контексті / Анатолій Нямцу // Слово і час : науково-теоретичний журнал. — 2009. — № 2. — С. 3-14.
3. Ткачук М. П. «Енеїда» І. Котляревського: до проблеми типології наратора / М. П. Ткачук // Вісник Черкаського ун-ту. — Черкаси, 2003. — С. 3-11.
4. Floros G. Cultural Constellations and Translation / Georgios Floros. — EU-High-Level Scientific Conference Series. — MuTra, 2007. — P. 1-20.
5. Котляревський І. П. Енеїда. Ivan Kotliarevsky. Aeneid / І. П. Котляревський ; translated by Bohdan Melnyk. — Canada, Toronto : The Basilian Press, 2004. — 278 p.
6. Влахов С. Непереводимое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. — М. : Международные отношения, 1980. — 342 с.
7. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології / Ф. Вовк ; упоряд. Ю. Іванченко. — К. : Мистецтво, 1995. — 335 с.
8. Кирсанова Р. М. Розовая ксандрейка и драдедамовый платок. Костюм – вещь и образ в русской литературе XIX века / Р. М. Кирсанова. — М. : Книга, 1989. — 288 с.

REFERENCES

1. Halchuk O. «...Ne mynaye mit!» : Antychnyi tekst u poetychnomu prostori ukrayins'koho modernizmu 1920-1930-kh rr. / O. Halchuk. — Chernivtsi : Knyhy – XXI, 2013. — 552 p.
2. Nyamtsu A. Do problemy funktsionuvannya «literaturnykh arkhetyviv» u yevropeys'komu zahalnokulturnomu konteksti / Anatoliy Nyamtsu // Slovo i chas : naukovo-teoretychnyy zhurnal. — 2009. — № 2. — p. 3-14.
3. Tkachuk M. P. «Eneyida» I. Kotlyarevskoho : do problemy typolohiyi naratora / M. P. Tkachuk // Visnyk Cherkas'koho un-tu. — Cherkasy, 2003. — p. 3-11.
4. Floros G. Cultural Constellations and Translation / Georgios Floros. — EU-High-Level Scientific Conference Series. — MuTra, 2007. — p. 1-20.
5. Kotlyarevskyi I. P. Eneyida. Ivan Kotliarevsky. Aeneid / I. P. Kotlyarevskyi ; translated by Bohdan Melnyk. — Canada, Toronto : The Basilian Press, 2004. — 278 p.
6. Vlakhov S. Neperevodymoe v perevode / S. Vlakhov, S. Floryn. — M. : Mezhdunarodnye otnosheniya, 1980. — 342 p.
7. Vovk F. Studiyi z ukrayins'koyi etnografii ta antropolohiyi / F. Vovk ; uporyad. Yu. Ivanchenko. — K. : Mystetstvo, 1995. — 335 p.
8. Kirsanova R. M. Rozovaya ksandreyka i dradedamovy platok. Kostyum – veshch i obraz v russkoy lyterature XIX veka / R. M. Kirsanova. — M. : Knyha, 1989. — 288 p.